

Drammen 15.03.2023

Barnas fremtid er vår sak.

Dette er innspill til kommuneplanens arealdel fra Besteforeldrenes klimaaksjon for Drammen og omegn. Arealdelen skal vise hvordan arealbruken må være for at vi skal kunne gjennomføre målene i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen har mange fine formuleringer som vi ikke ser at arealdelen på noen måte følger opp. Kommuneplanen som helhet henger derfor ikke sammen og gir et svært forvirrende inntrykk. Dette gjør at Drammens politikk ikke blir forutsigbar hverken for innbyggere eller næringsliv. I tillegg har kommunen vedtatt en klimastrategi som vi heller ikke kan spore i arealdelen.

Fra Kommuneplanens samfunnsdel:

- *Kommuneplanen er Drammen kommunes overordnede styringsverktøy når vi skal møte fremtidens utfordringer.*
- *Drammen skal bli en kommune som andre kan bli inspirert av.*
- *Morgendagens utfordringer møtes med utviklingsvilje og -kraft, og Drammen er et regionsenter av nasjonal betydning.*
- *Å redusere de menneskeskapte klimagassutslippene står sentralt når klimaendringene skal motvirkes.*
- *Legger til rette for økt bruk av gange, sykkel og kollektivtransport og ikke økt privatbiltransport.*
- *Fortetter arealene i sentrumsområdene, langs kollektivåre og ved knutepunkter.*
- *Drammen skal ivareta og legge til rette for naturmangfold, ren luft, ren fjord og rene vassdrag*

Fra Klimastrategien:

- *Reduksjon av klimagassutslippene med 55 prosent innenfor kommunens grenser innen 2030*

Det er fire satsinger som følger opp de to hovedmålene:

- *Mobilitet*
- *Bygg og arealbruk*
- *Ressursbruk*
- *Kommunen som forbilde*

Så vidt vi kan se er forslaget til arealdel som er lagt ut til offentlig ettersyn et lappeteppe av gamle planer og mange nye LNF områder og tilfører ikke nye fremtidsrettete elementer slik samfunnsdelen legger opp til, men snarere at de negative sidene ved dagens arealbruk blir forsterket. Det legges opp til spredt og

bilbasert bebyggelse som legger beslag på viktige naturområder, dyrket mark omdisponeres og man fortsetter ødeleggelsen av Oslofjorden.

I tillegg til de skog og landbruksområdene som allerede ligger inne i de gamle planene foreslås det å omdisponere ca. 2000 mål fra landbruk, natur og friluft og grønnstruktur til bebyggelse og anlegg. Dvs ca. 280 fotballbaner.

Radetiketter	Summer av Dekar
LNFR til Bebyggelse og anlegg	1634,6
Grønnstruktur til Bebyggelse og anlegg	385,3
Bebyggelse og anlegg til Grønnstruktur	275,9
LNFR til Grønnstruktur	0,4
Grønnstruktur til LNFR	21,4
Bebyggelse og anlegg til LNFR	385,2
LNFR til Sjø og vassdrag	11,8
Annet	350,7
Totalsum	3065,2

Asplan Viak

Vi savner de utredningene og visjonsprosessene som skulle vært gjennomført for å finne nye løsninger som peker fremover mot det klimanøytrale og naturvennlige samfunnet vi må utvikle sammen.

En fremtidsrettet boligpolitikk for en bærekraftig vekst

Vi oppfatter det slik at en hovedgrunn til at flertallet i kommunestyret tok inn så mange perifere boligområder som rådmannen ikke foreslo lagt inn i arealplanen var at byen trenger flere ressurssterke unge mennesker som kan bidra både med skatteinntekter og til å styrke og videreutvikle lokalsamfunnet. De var redd det ikke var arealreserver nok til at det ville bli bygd tilstrekkelig med attraktive boliger som kunne få ressurssterke unge familier til å flytte til Drammen.

Dette reiser to spørsmål:

1. Er det på noen måte bærekraftig å fortsette å spre byen utover ved å bygge ned nye perifere naturområder?
2. Er det slike boliger fremtidens ressurssterke unge mennesker vil ønske seg?

På det første spørsmålet må vi svare ubetinget nei. Dette notatet inneholder en argumenter for at det ikke er bærekraftig. I tillegg er det politikernes oppgave å styre utviklingen i bærekraftig retning og ikke «dilte» etter det de tror er dagens etterspørsel.

Når det gjelder spørsmål nummer to ser vi at mange av de høyt utdannede og ressurssterke menneskene allerede i dag etterspør familievennlige boliger som ligger i områder med urbane kvaliteter, har bakkekontakt og ligger nær kollektivtransport til det regionale arbeidsmarkedet. I tillegg vil man ha enkel tilgang til naturområder. - Det var dette vi i Drammen kalte «Naturbania».

«Naturbania» handlet om å gjøre de bygde områdene mer urbane og ha et klart og tydelig skille til naturen rundt byen. Det mente man ville gjøre Drammen mer attraktiv for ressurssterke mennesker.

Hvorfor har vi ikke lyktes med det?

Vi tror at et av svarene er at ikke bygges mange nok familievennlige, sentrumsnære boliger som er del av et attraktivt og sosialt lokalmiljø. Hvordan disse boligene bør være, hvor de bør bygges, og hvordan man kan sikre at de ikke blir altfor dyre er spørsmål som burde ha høyeste politiske prioritet. Når man har utredet det kan man bygge opp en mer fremtidsrettet boligreserve. Vi har tid til å vente til neste rullering av kommuneplanen. Fagfolk vurderer dagens reserve som stor nok i mange år fremover.

Utbyggingsmønster og mobilitet:

Fra samfunnsdelen:

- Skape trygge trafikale forhold i boområdene.
- Målsetting om fortetting av boligbyggingen i sentrumsområder og langs kollektivtraseer.
- Unngå større utbygginger i områder uten etablert infrastruktur.
- Legge til rette for boligbygging som sikrer sosial bærekraft i boområder og nærmiljøer

I tillegg har kommunen forpliktet seg til ikke å øke biltrafikken selv om vi får flere innbyggere.

Utbyggingsmønsteret er et grunnleggende virkemiddel for å styre hvordan folk reiser og omgås i hverdagen, og har en først bygget ut, så er det nærmest uopprettelig. Den spredte boligbyggingen som planen legger opp til vil:

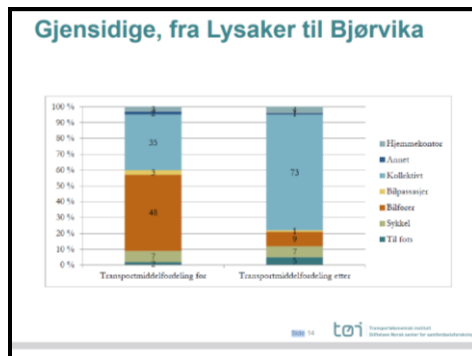
- Gjøre Drammen mer bilbasert og trafikkfarlig.
- Svekke mobiliteten til de ca. 50% av befolkningen som ikke disponerer egen bil.
- Øke den generelle biltrafikken og rushtrafikken i mange år framover.
- Svekke lokalsentra og bidra til utvikling av bilbasert handel.
- Gjøre det vanskelig og kostbart å få en god kollektivdekning.
- Gjøre at det arbeidsreisene blir lengre og stjeler mer av folks tid, spesielt for de som bruker det regionale arbeidsmarkedet.
- Gjøre at barn og voksne må kjøres til ulike aktiviteter, noe som også legger beslag på mye av folks tid.
- Det er også kostbart å vanskelig å bygge og vedlikeholde småveier og attraktive gang- og sykkelveier i slike områder. Ikke minst isforholdene vi ser nå gjør at tilfredsstillende vintervedlikehold på småveier, fortau og gang- og sykkelveier nærmest blir umulig.
- Avstanden til marka fra dagens boligområder vil kunne øke vesentlig og gjøre til at flere bruker bil, også når de skal ut i nærskogen.

- Innspill: Ingen nye naturområder eller dyrket mark omdisponeres til byggeformål ved denne rulleringen. Alternativt følger man det som var rådmannens innstilling ved første gangs behandling.
- Det gjennomføres visjonsprosesser med innbyggermedvirkning for ulike deler av kommunen som mangler bærekraftige fremtidsbilder. I disse prosessene må landets dyktigste planleggere innen ulike relevante disipliner utvikle konkrete forslag til arealbruk som møter fremtidens utfordringer.
- Det utvikles en boligpolitisk strategi som viser spennet av virkemidler kommunen kan bruke for å stimulere en bærekraftig utvikling.
- En klar og forpliktende markagrense defineres. For eksempel ved å innlemme områdene i «Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner» (markaloven)
- Ved neste rullering av kommuneplanen kan man legge inn nye områder som er tråd med overordnede mål og ta ut uaktuelle områder.

Lokalisering etter ABC prinsippet (Samordnet areal- og transportplanlegging)

I Drammen har man i stor grad latt være å følge det såkalte ABC prinsippet når arbeidsplasser og handel er lokalisert. Dette fører til unødvendige mange arbeidsreiser med privatbil på bekostning av gang-, sykkel- og kollektivreiser. I følge ABC prinsippet skal detaljhandel og arbeidsintensiv virksomhet, som for eks. kontorarbeidsplasser, legges til sentrumsområder med optimal kollektivdekning (A områder) mens lite arbeidskrevende industri, lager etc. legges i tilknytning til hovedveier, havner og annen effektiv transport. (C områder.)

- Drammen kan frigjøre store arealer for god og sentrumsnær bolig- og arbeidsplassutbygging ved at industri og lager flytter ut fra sentrumsnære områder til for eksempel Kobbervikdalen og Eikhaugen hvor det i dag ligger mange kontorarbeidsplasser, samtidig som detaljhandel- og kontorarbeidsplasser flytter til sentrumsområder hvor det må bygges arealeffektivt. Dvs med butikker i første etasje og boliger/ kontor over. Ikke store «bokser» som har preget mye av nyetableringene innen handel de seneste tiårene.
- Et eksempel på feillokalisering er det bilbaserte handelsområde «Orkidehøgda» tett på Mjøndalen sentrum. Slike sentrumsnære områder bør utvikles til attraktive bolig- og kontorområder tett koplet til resten av sentrum med gang- og sykkelgater.
- Nærmere om ABC prinsippet: <https://kollektivforum.toi.no/getfile.php/1340573-1432217287/Lukket%20vev%20-%20Kollektivtransportforum/Arbeidsseminar/2015/ABC-planlegging.pdf>
- Transportøkonomisk institutt løfter frem et eksempel på en omlokalisering som førte til stor endring i transportmønster.

- Inspill: ABC prinsippet må følges konsekvent i arealplanleggingen og ved enhver etablering av næringsvirksomhet.

En mer «naturban» kultur

Selv om det ikke er spesielt relevant for arealdelen så ønsker vi å peke på at kunst- og kulturlivet bør videreutvikles dersom man ønsker at nye og ressurssterke innflyttere skal føle seg hjemme og trives i Drammen. Det er viktig at det bygges opp sterke profesjonelle miljøer som både kan gi et godt tilbud, trekke til seg interesserte og bli en del av byens profil.

Innspill: Etabler en «tenketank» av lokale og nasjonale/internasjonale kunst- og kulturkapasiteter som kan bidra i utviklingen av en ny kunst- og kulturstrategi, vurdere kvaliteten på innspill og utfordre både kommunen og næringslivet.

Karbonagring

Vann og skog er viktige karbonlagre og det er avgjørende for CO₂ utslippene at naturområdene bevares og forvaltes skånsomt. Norge bruker milliarder på å bevare regnskog, mens vi bygger ned vår egen natur.

Karbonlagring i norske økosystemer. NINA Temahefte 767:

Karbonsyklusen er kretsløpet til karbon, som sirkulere mellom jordsmonn, vann, atmosfæren og organismer som planter, alger og jordboende nedbrytere.

Ivaretagelse av økosystemer er den mest effektive og billigste løsningen for å lagre og øke opptaket av karbon. Totalt er det lagret 43,5 terratonn karbon i planetens økosystemer. Det er antatt at 80 % av karbonet som er bundet opp på land, er bundet opp i jordsmonnet. Dette er tre ganger mer enn i atmosfæren. For å bremse klimaendringene, er det nødvendig å stanse naturødeleggelser som fører til utslipp av klimagasser - spesielt fra jordsmonn. Det er også nødvendig med tiltak som bevarer og øker opptaket av karbon i økosystemene.

Karbonlagring i sjøområder

Den Nordiske blå skogen lagrer en betydelig mengde av karbon og har kapasitet på å lagre rundt 1,8 prosent av de totale nordiske utslippene viser ny rapport fra Nordisk Ministerråd. Nordisk blå skog omfatter kystnær fastsittende vegetasjon, som for eksempel tareskog, ålegressenger og tangsamfunn, som alle er viktige naturlige karbonlagre.

Innspill: Hva man mister av karbonlagringskapasitet og oksygenproduksjon når man bygger ned skog, drenerer myrer og driver flathogst med store maskiner må regnes inn i klimagassregnskap når de vurderes i plansammenheng. Det samme gjelder inngrep i sjø og vann.

Naturens egenverdi

Fra samfunnsdelen:

- *Sikre sammenhengende grøntarealer og natur for ivaretagelse av naturkvaliteter, naturmangfold på land, i vassdrag og sjø, landbruksarealer og kulturlandskap.*

Menneskene har en tendens til å betrakte naturen kun ut ifra såkalt nytteverdi. Det vil si hva vi kan bruke den til og hente ut av den. Det faktum at vi er en del av naturen og må leve i samspill med den gjør at vi ofte må handle på naturens egne premisser uten tanke for såkalt nytteverdi. Bare da kan vi oppnå et samspill som gjør at jordens mangfoldige økosystem, som vi jo er en del av, kan fungere.

Å erkjenne naturens egenverdi innebærer en aksept av at naturen innehar ideelle rettigheter, dvs. et vern mot krenkelser, herunder at andre livsformer, uavhengig av om de er til nytte for menneskene har en selvfølgelig rett til å eksistere. I dette ligger det også et element av respekt for samspillet i naturen, et samspill der de biotiske og abiotiske elementene sammen utgjør den komplekse og «finmaskede» veven som naturen består i.

Biomangfoldutvalget (2004)

Innspill: Naturens egenverdi og biologiske mangfold må synliggjøres og prioriteres høyt i arealplanarbeidet.

Verdien av nærskogområder:

Fra samfunnsdelen:

- *Alle innbyggere skal oppleve å ha nærhet til naturen*
- *Bevarer og legger til rette for bruk av lokale og naturgitte rekreasjonsmuligheter.*
- *Sikre tilgang til og tilføre friluftsområder og nærliggende grøntarealer.*
- *Oppretter og videreutvikler grønne korridorer mellom elva og marka*

Attraktive og lett tilgjengelige nærskogområder er helt vesentlige for folks hverdag og må beskyttes mot inngrep. Mange av de foreslåtte utbyggingsområdene vil både ødelegge store naturområder og redusere tilgjengeligheten til marka for lokalbefolkningen.

Verdien av bynær dyrket mark:

Fra samfunnsdelen:

- *Norges grønneste kommune*
- *Verne om dyrka og dyrkbar jord og hindre nedbygging.*
- *Fortetter fremfor å bygge ned grønne områder og matjord.*

Drammen kommune har som mål å bli landets grønneste kommune. Noe av den beste matjorda vi har her i landet ligger i bynære områder og er utsatt for stort press for å nyttes til andre formål. Ved nedbygging går arealene tapt for bestandig og skaden er uopprettelig.

Selv de små innklemte teigene som ikke er aktuelle for storskala landbruk vil kunne brukes til småskala dyrking, parsellhager e.l. som blir stadig mer populært blant ressurssterke yngre mennesker som Drammen ønsker å trekke til seg. Å bevare slike områder må også sees som en del av vår beredskap. Dagens situasjon med krigen i Europa, globale rivaliseringer, befolkningsøkning og ikke minst klimaendringene, viser med all tydelighet viktigheten av å ta vare på det vi har av arealer til matproduksjon.

Det er fremdeles jordbruksarealer på begge sider av Drammenselven. Ved tørkeperioder ligger forholdene der spesielt godt til rette for vanning. Det gir en unik mulighet til å produsere mat selv under mer ekstreme forhold.

Ved å fortsette å bygge ned den dyrka og dyrkbare marken som fortsatt er igjen, står vi i fare for å påføre kommende generasjoner uopprettelig skade som de kan komme til å måtte betale en svært høy pris for. Barnas fremtid er vår sak.

Innspill: Ikke omdisponer eller bygg ned dyrka mark.

Flomsikring

Overvannsystemet bør kartfestes i arealdelen, både bekker som er lukket og som er åpne, eller vurderes åpnet. Drøft både flomsikringsfunksjonen, at utbyggere kan kople seg på med overvann som ikke kan infiltreres og den berikelse åpne bekker kan bli for byen. En slik kartfesting vil også gjøre grunneiere og utbyggere oppmerksom på muligheter og begrensninger dette medfører.

Innspill: Vi foreslår å kartfeste overvannsystemet i arealdelen, både bekker som er lukket og som er åpne, eller vurderes åpnet, samt eventuelle fordrøyningsbasseng som kan forsinke flomvann. Drøfte bekkens ulike funksjoner.

Innspill til en bedre medvirkningsprosess

På tross av at kommunen har svært høye ambisjoner om en god og reell medvirkningsprosess i kommuneplanarbeidet er det svært komplisert og krevende å sette seg inn i kommuneplanens arealdel på nettet. Informasjonsmøtene har vært interessante, men er det navnet sier, informasjonsmøter. Men ønsker man medvirkning trengs diskusjonsmøter. Dere kan invitere folk med ulike syn til å presentere sine argumenter slik at man får en bred belysning av aktuelle problemstillinger. Vi deltar gjerne i slike sammenhenger.

- Innspill: Fra informasjonsmøter til diskusjonsmøter.
- Kommuneplankartet burde kunne fås utlevert på papir delt opp i mindre områder med bedre teksting og tegnforklaring som knytter det til underlagsdokumentene.
- De dokumentene som er ute til høring burde kunne ligge under egen overskrift, med vesentlige grunnlagsdokumenter like under. Rådmannens vurdering av de enkelt områder for eksempel, og politikernes vedtak, kunne ligge under egne overskrifter.

Omtale av enkelte områder

Når vi leste rådmannens vurderinger av ulike områder som politikerne har foreslått lagt inn i kommuneplanen, og så det mot målsettingene i samfunnsdelen, ble vi svært forbauset. At et flertall av politikerne går inn for å omdisponere så mange LNF områder til boligområder langt fra kollektivknutepunkt og sentrumsområder, synes vi er helt utrolig. Det viser at de ikke har noe forhold til sine egne målsettinger i samfunnsdelen. Det er så mye å kommentere at vi ikke kan nå over, men vi nevner likevel noen områder.

Innspill 111 og 112 – nytt boligområde Solbergelva - Åssiden

Nærskogen Åssiden -Solbergelva har vært og blir hyppig brukt som aktivitets- og turområde for alle aldersgrupper, fra små barn til godt voksne. De brukes av barnehager og skoler, bær og sopplukkere og en mengde joggere og turgåere. Området er lett tilgjengelig for mange uten bruk av bil. Se for øvrig under «Utbyggingsmønster og mobilitet», «Verdien av nærskogområder» og «Naturens egenverdi.»

At deler av områdene i gjeldende plankartet har hatt påskriften «*mulig fremtidig boligområde*» har ingen juridisk betydning. Kommuneplanen er nettopp det plannivået hvor politiske omprioriteringer skal synliggjøres. Da vil kommunen bli forutsigbar. Utbyggerne vil forstå at kommunen tar sine overordnede målsettinger seriøst og de vil tilpasse seg dem. Gjør kommunen ikke det vil tilliten til målsettinger og plansystem svekkes, og kommunen vil bli bombardert av forslag som bryter med kommunens politiske mål.

Innspill: Områdene må tas ut av planen.

Arealinnspill 19,20 og 57 områdene Fjell/Galterudområdet og i Drafnkollen-området.

Viser støtter helhjertet opp om vurderingen til Naturvernforbundet i denne saken.

Se for øvrig under «Utbyggingsmønster og mobilitet», «Verdien av nærskogområder» og «Naturens egenverdi.»

Innspill: Områdene må tas ut av planen.

Arealinnspill 85 og 132 i Svelvik

Viser støtter helhjertet opp om vurderingen til Naturvernforbundet i denne saken.

Oslofjordområdet er under stort press og tåler ikke flere inngrep. I fremtiden må vi konsentrere oss om få fjorden friskmeldt, ikke ødelegge den mer.

Innspill: Områdene må tas ut av planen.

Miletjern

Vi viser til Naturvernforbundets uttalelse og støtter helhjertet opp om de vurderingen de gjør.

Se for øvrig under «Verdien av nærskogområder» og «Naturens egenverdi.»

Innspill: Må bevares som en grønn lunge i et nedbygd område.

Konklusjon:

Innstillingen til rådmannen i forbindelse med første gangs behandling av planen var resultat av en lang og grundig prosess hvor politikerne var dypt involvert. Når flertallet i kommunestyret allikevel ønsket å endre hele planen burde den vært sendt tilbake til administrasjonen. Rådmannen burde så utviklet en ny samfunnsdel og arealdel som hang sammen og som ga en faglig vurdering av endringene politikerne ønsket.

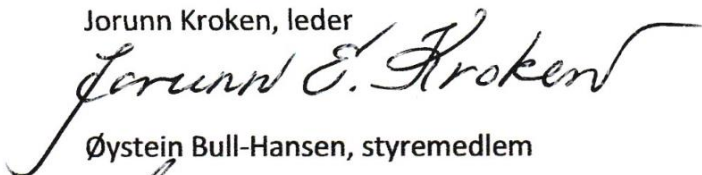
Slik arealplanen nå er sendt ut mangler det fullstendig en faglig vurdering av helheten i forslaget, og samfunnsdelen har ingen sammenheng med arealdelen. Etter vår vurdering er dette et klart brudd på plan- og bygningslovens krav til prosess hvor de ulike fasene i planarbeidet skal bygge på hverandre fram til en konsistent og velbegrunnet plan.

Vi foreslår derfor at eksisterende planer for de tre gamle kommunene bare slås sammen uten at det tas inn nye områder, eller at rådmannens innstilling til førstegangsbehandling følges.

I forbindelse med neste rullering må det gjennomføres en *grundig og målstyrt* revidering av arealdelen slik at den viser oss veien til et fremtidsrettet og bærekraftig samfunn. Da kan det utvikles lokalsamfunn som vi stolt kan overlate til kommende generasjoner.

For Besteforeldrenes klimaaksjon, Drammen og omegn.

Jorunn Kroken, leder

Øystein Bull-Hansen, styremedlem

